
MUSEO LUOKKAHUONEENA 2021

KESTÄVÄN
KEHITYKSEN
ENNAKKO- *ja*
JÄLKITEHTÄVÄT

Ote opetussuunnitelmasta 2014 "Perusopetuksen aikana oppilaat pohtivat menneisyyden, nykyisyyden ja tulevaisuuden välisiä yhteyksiä sekä erilaisia tulevaisuusvaihtoehtoja. Heitä ohjataan ymmärtämään omien valintojen, elämäntapojen ja tekojen merkitys paitsi itselle, myös lähiyhteisöille, yhteiskunnalle ja luonnolle. Oppilaat saavat valmiuksia sekä omien että yhteisön ja yhteiskunnan toimintatapojen ja -rakenteiden arviointiin ja muuttamiseen kestävää tulevaisuutta rakentaviksi."

Seikkailurata "Historiallinen ympäristöseikkailu" voidaan suorittaa osana suurempaa kestävä kehityksen aihekokonaisuutta. Museo tarjoaa ehdotuksia ennako- ja jälkitehtäviksi kouluille, jotka haluavat tehdä vierailun osana aihekokonaisuutta. Opettaja voi valita harjoituksista ne, jotka hänen mielestään sopivat luokalle ja oppilasryhmälle.

Ennakkotehtävien tarkoituksena on, että oppilaat ymmärtävät, mitä kestävä kehitys tarkoittaa. Alla on muutamia ehdotuksia, miten luokka voi etukäteen perehtyä kestävään kehitykseen:

1. **KESKUSTELU** jossa oppilaat keskustelevat kestävä kehityksen käsitteestä. Oppilaat voivat keskustella pienemmissä ryhmissä ja käydä sitten yhteisen keskustelun, jossa ryhmät kertovat ajatuksiaan seuraavista kysymyksistä:
 - Mikä on mielestäsi parasta luonnossa?
 - Miksi luonto on tärkeä ihmiselle?
 - Mitä on kestävä kehitys?
 - Miksi kestävä kehitystä tarvitaan?
2. **AJATUSKARTTA.** Opettajajohtoinen, yhteinen tehtävä, jossa oppilaat luovat ajatuskartan, jonka keskellä on "kestävä kehitys" ja josta vedetään sitten viivoja kestävä kehitystä koskeviin faktapohjaisiin väittämiin.
3. **VALOKUVATEHTÄVÄ.** Oppilaat saavat tehtäväksi valokuvata yhden suosikkipaikoistaan luonnossa ja kuvailla muutamalla virkkeellä:
 - Miksi paikka on tärkeä juuri sinulle?

Luokka voi sitten tehdä valokuvaseinän, jossa on oppilaiden luonnonkauniita kuvia. Vaihtoehtoisesti luokka voi mennä retkelle luontoalueelle, ja oppilaat saavat siellä tehtäväksi valokuvata näkymän, joka on heidän mielestään kaunis.

Itse museovierailu keskittyy historialliseen katsaukseen ympäristön merkityksestä ihmiselle entisaikaan, ja oppilaat saavat tutustua aiheeseen museon leikkimielisen seikkailuradan avulla. "Historiallinen ympäristöseikkailu" -seikkailuradalla oppilaat kiertävät rasteja ja ratkaisevat yhdessä erilaisia tehtäviä ja haasteita.

Jälkikäteen oppilaat voivat koulussa pohtia kestävän kehityksen merkitystä nykypäivänä, heidän omassa ympäristössään, sekä sitä, millaista he haluaisivat sen olevan tulevaisuudessa.

Jälkitehtävät tarjoavat ehdotuksia erilaisista aktiviteeteista, joita luokka voi tehdä. Ehdotuksia on aktiviteeteista, jotka käsittelevät yleisesti kestävää kehitystä, sekä ehdotuksia konkreettisista aktiviteeteista liittyen neljään aihealueeseen, joita seikkailuradan rastit käsittelevät: kauppa, ruoka, kierrätys ja vesi luonnonvarana. Jälkitehtävien tarkoituksena on, että oppilaat vertailevat yhteiskunnan kehitystä ja osaavat tarkastella ympäristöä entisaikaan ja ympäristöä nykyään.

EHDOTUKSIA JÄLKITEHTÄVIKSI:

1. **KESKUSTELU**, jossa oppilaat vertailevat ja keskustelevat siitä, miten yhteiskunta on kehittynyt 100 vuodessa kestävyyden näkökulmasta. Oppilaat voivat keskustella pienemmissä ryhmissä ja käydä sitten yhteisen keskustelun, jossa ryhmät kertovat ajatuksiaan seuraavista kysymyksistä:
 - Millainen rooli ympäristöllä ja luonnolla oli ennen? Millainen rooli ympäristöllä ja luonnolla on nykyään?
 - Millaista kestävä kehitys on nykyään?
 - Millaista haluaisit sen olevan?
 - Miten voin edistää kestävä kehitystä?
 - Miltä "unelmayhteiskunta" näyttäisi 100 vuoden päästä?

KULUTUS, KAUPPA

ARVOHARJOITUS: TARVE *vai* HALU?

HARJOITUS 1

Keskustele oppilaiden kanssa:

- Mitä luulet tarvitsevasi hengissä pysymiseen ja hyvään elämään?
- Mitä ostaisit, jos saisit ostaa ihan mitä tahansa?

Oppilaat saavat oman A4-paperin, jonka he jakavat kahteen sarakkeeseen. Toisen sarakkeen yläpuolelle he kirjoittavat "Näitä tarvitsen" ja toisen sarakkeen yläpuolelle "Nämä haluan". Oppilaat täyttävät sarakkeisiin asioita, joita heille tulee mieleen. Jos on kyse nuoremmista oppilaista, he voivat kirjoittamisen sijaan piirtää.

Lopuksi harjoitus tehdään yhdessä siten, että opettaja piirtää taululle sarakkeet ja oppilaat kertovat, mitä he ovat papereihinsa kirjoittaneet. Verratkaa listoja yhdessä ja keskustelkaa oppilaiden kanssa, miksi he haluavat, että jokin asia on vasemmassa tai oikeassa sarakkeessa.

HARJOITUS 2

Oppilaat ottavat kantaa opettajan esittämiin väittämiin. Oppilaat istuvat piirissä omassa tuolissaan. Yksi tuoli jätetään tyhjäksi, jos vain yksi henkilö haluaa vaihtaa tuolia.

Harjoituksen tarkoituksena on, että oppilaat ottavat kantaa opettajan esittämiin väittämiin kulutuksesta, tarpeesta ja halusta. Jos oppilas on samaa mieltä väittämän kanssa, hän vaihtaa tuolia heidän kanssa, jotka ovat samaa mieltä väittämän kanssa. Jos oppilas on eri mieltä väittämän kanssa, hän jää istumaan tuolilleen. Halukkaat voivat sitten kertoa, miksi päättivät nousta ylös tai jäädä istumaan. Opettajan tulee korostaa, että tässä harjoituksessa ei välttämättä ole oikeaa tai väärää vastausta, vaan jokaisen on itse pohdittava, miten suhtautuu väittämiin.

Ehdotuksia väittämistä:

- Minulle on tärkeää, että minulla on paljon tavaroita. Jatkokysymys: mitä tavaroita ja miksi ne ovat tärkeitä?
- Minulla on leluja ja tavaroita kotona, joita en käytä.
- Voisin antaa joitakin lelujani/tavaroitani jollekin muulle.
- Olisin onnellisempi, jos minulla olisi enemmän tavaroita. Jatkokysymys: mitä tavaroita?
- Joitakin tavaroitani en koskaan halua heittää tai antaa pois. Jatkokysymys: mitä tavaroita ja miksi ne ovat tärkeitä?
- On tärkeää, että minulla on samoja tavaroita kuin kavereillani. Jatkokysymys: mitä tavaroita ja miksi ne ovat tärkeitä?
- On työlästä, jos tavaroita on liikaa. Jatkokysymys: miksi?

HARJOITUS 3

Oppilaat tekevät yhteisen "onnenkollaasin". Kaikki oppilaat saavat tietyn määrän värillisiä lappuja. Heidän tulee piirtää tai kirjoittaa lapuille jotain, joka tuo onnea mutta jota ei voi ostaa rahalla.

Oppilaiden laput yhdistetään sitten suureksi yhteiseksi onnenkollaasiksi. Lopuksi kaikki halukkaat voivat kertoa, mitä he ovat piirtäneet/kirjoittaneet lappuihin.

RUOKA

HARJOITUS 1

Keskusteluharjoitus ruoasta ja kestävydestä

Keskusteluharjoitukset voidaan hyvin pitää pienissä ryhmissä, jonka jälkeen pidetään yhteinen loppukeskustelu siitä, mihin tulokseen eri ryhmät ovat tulleet.

1. Miten ruokaa säilytettiin noin 100 vuotta sitten?
2. Miten ruokaa tulee säilyttää, jotta se säilyy mahdollisimman pitkään?
3. Miksi on tärkeää, että ruoka säilyy mahdollisimman pitkään?
4. Mitä eroa on parasta ennen -päiväyksellä ja viimeisellä käyttöpäivällä? Ja mitä ne tarkoittavat?
5. Kerro esimerkkejä tuotteista, joihin merkitään parasta ennen -päiväys?
6. Kerro esimerkkejä tuotteista, joihin merkitään viimeinen käyttöpäivä?
7. Mitä ruokaa tarvitsen?
8. Mistä ruoasta pidän?

HARJOITUS 2

Keskusteluharjoitus ruokajätteestä

1. Millainen tilanne oli noin 100 vuotta sitten? Millaista ruokajätettä oli, ja mitä sille tehtiin?
2. Mitä ruokajätteelle tehdään nykyään?
3. Millainen tilanne voi olla tulevaisuudessa?
4. Mitä hyötyä on ruokajätteen lajittelusta?

KIERRÄTYS

HARJOITUS 1

Keskusteluharjoitus roskista

1. Miksi roskia oli ennen vähemmän?
2. Miten roskien määrää voidaan vähentää? Mitä sinä teet?
3. Tuleeko ympäristöstä parempi, jos roskia on vähemmän?
4. Mitä voit tehdä sen sijaan, että heität tavaran pois?

HARJOITUS 2

Kestävät lahjat

Oppilaat saavat keksiä tapoja antaa kavereille, vanhemmille ja sisaruksille lahjoja, jotka eivät ole tavaroita!

Oppilaat voivat sitten tehdä kauniin lahjakortin, johon he kirjoittavat, mitä he antavat ja kenelle.

Esimerkkejä lahjoista:

- Huolehdi tiskeistä viikon ajan joka kuukausi!
- Järjestän pyöräretken [nimi] ja otan mukaan kahvia!
- Vien roskat ulos viikon ajan joka kuukausi!
- Ulkoilutan koiraan kerran päivässä!
- Teen manikyyrin kynsilakalla!
- Järjestän elokuvaillan [nimi] ja kahvitarjoilun!

HARJOITUS 3

Järjestä kirjanvaihtopäivä

Konkretisoidaksesi ajatuksen siitä, että vanhasta tavarasta voi tulla toiselle uusi, käyttökelpoinen tavara, järjestä kirjanvaihtopäivä luokassa!

Oppilaat voivat miettiä, onko heillä kotona kirja, jota he eivät tarvitse ja jonka he voivat kirjanvaihtopäivänä vaihtaa toiseen.

VESI

LUONNONVARANA

HARJOITUS 1

Keskustelu vedenkulutuksesta

1. Miten vettä saatiin aiemmin?
2. Miten saamme vettä nykyään? Onko tilanne samanlainen koko maailmassa?
3. Mihin tarvitset vettä päivittäin?
4. Kumpi on tärkeämpi sinulle, puhelin vai wc? Miksi?
5. Jos saisit käyttää päivittäin vain ämpärillisen vettä (10 litraa), mihin käyttäisit sitä? Tee priorisointilista!

HARJOITUS 2

Pese kädet - haaste!

Oppilaat saavat pohtia, kuinka paljon vettä todella kuluu käsien pesemiseen ja kuinka onnekkaita olemme, kun meillä on käytettävissä puhdasta, juomakelpoista vettä vuorokauden ympäri!

1. **Käy oppilaiden kanssa läpi, miten kädet pestään "oikein"**
 - Miksi on tärkeää pestä kädet?
 - Kuinka kauan käsiä pitää pestä, jotta niistä tulee oikein puhtaat? (Yhtä kauan kuin kestää laulaa "Tuiki, tuiki, tähtönen", eli noin 30 sekuntia)
 - Mitä osaa käsistä ei saa unohtaa?
 - Milloin peset kädet? (kirjoita ehdotuksia taululle, koska niitä tarvitaan myöhemmässä harjoituksessa)

2. **Anna vapaaehtoisen oppilaan näyttää oikea käsienvesutekniikka** luokan edessä saippuan, hanan ja ämpärin/pesualtaan kanssa. Tarkoituksena on, että voitte mitata, kuinka paljon vettä kului käsienvesuun. Mitatkaa käytetyn veden määrä millilitroina.
3. **Anna oppilaiden laskea, paljonko vettä kuluu yhden päivän aikana, kun koko perhe pesee kädet "oikein".** Voitte käyttää pohjana ehdotuksia, jotka kirjoititte taululle "milloin peset kädet" -keskustelun aikana. Oppilaat voivat halutessaan laskea, paljonko vettä kuluu heidän oman perheensä osalta.
4. **Muistuta oppilaita,** että aiemmin kun ei ollut vesihanoja, vesi haettiin kaivosta. Näin tehdään yhä monissa osissa maailmaa. Jos vettä kannetaisiin 10 litran ämpäreissä, montako kertaa kaivolla pitää käydä, jotta koko perhe voi pestä kätensä päivän aikana?
5. **Pohtikaa** sitten myös sitä, että kyse oli pelkästään käsienvesusta. Mihin muuhun tarvitaan vettä päivän aikana?

HARJOITUS 3

Suunnittele oma vesipullosi!

Sekä luonnolle että lompakolle on huonompi vaihtoehto ostaa vesipullo kaupasta kuin täyttää oma pullo vesihanasta.

Oppilaat voivat ottaa kotoa mukaan kouluun pestyn PET-pullon ja suunnitella sitten vedenkestävillä väreillä oman etiketin, joka liimataan pulloon. Esimerkkejä teksteistä: "Maailman parasta vettä", "Supervettä" tai "Aitoa hanavettä".

